

Zpráva o činnosti Českého národního geologického komitétu (ČNGK) v roce 2010

Rok 2010 byl pro ČNGK významný transformací výsledků Mezinárodního roku planety Země v ČR (IYPE-CZ) do trvale využitelných hodnot a dokončením mediálních prezentací. V Čechách se konaly významné mezinárodní akce, kromě jiného zde zasedala Mezinárodní stratigrafická komise IUGS. Dva hlavní odborné časopisy díky práci redakčních rad i autorských týmů získaly jako první oborová periodika v ČR impaktní faktor v systému WOS.

Aktivity IUGS a UNESCO

V květnu 2010 se zástupkyně ČNGK zúčastnila dvou jednání ve Vídni – schůzky zástupců národních koordinačních výborů pro IYPE a schůzky zástupců národních geologických komitétů konané během konference EGU 2010. Hlavními tématy těchto setkání byla diskuse o navrhovaném Institutu planety Země jako nástupce tříleté iniciativy IYPE, osvěžení funkčních vazeb IUGS směrem k národním geovědním komunitám a současně intenzifikace informačního toku směrem k rozhodujícím složkám politické reprezentace v konkrétních regionech podléhajících globálním změnám a přírodním rizikům. Během roku byly distribuovány Newslettery IUGS a informace o aktivitách a soutěžích skupiny Mladých geovědců (Young Earth Scientists, YES). V ČR se připravují pro rok tři konference: Studentská vědecká konference v rámci SGA, 9. Mezinárodní eklogitová konference v Mariánských Lázních a Goldschmidtova konference v Praze.

Aktivity směřující k odborné komunitě

Geologické časopisy “Bulletin of Geosciences” a “Journal of Geosciences” vydávané v tištěné i elektronické verzi se postupně dostávají výše v systému ISI, první dosáhl za rok 2009 IF 0.983. Tím se otevřela dlouho citelně chybějící platforma pro odborníky v geologických vědách publikovat řadu domácích témat s mezinárodním dopadem a možností být ohodnocen v systému RIV. Oběma

redakčním radám tím zaslouženě patří velké uznání za mnohaleté úsilí o pozvednutí kvality těchto periodik, vydávaných Českou geologickou společností a Českou geologickou službou.

ČNGK se zhostil role prostředníka při revitalizaci činnosti České stratigrafické komise IUGS. V r. 2010 byla zvolena nová komise s předsedou M. Bubíkem, která navázala na aktivní období a na činnost Mezin. stratigrafické komise IUGS, jejíž pracovní zasedání proběhlo v květnu r. 2010 v Praze.

Nové aplikované geologické obory jsou v procesu akreditace na nově založené soukromé Universitě Karla Engliš v Brně.

Činnosti vázaných do zakončený Mezinárodní rok planety země (MRPZ)

Pracovní skupina IYPE-CZ v čele s dr. V. Štědrou pokračovala v úspěšných aktivitách započatých již v roce 2007. Putovní výstava „Planeta mocná a zranitelná“ i po závěru třiletí byla pozvána do Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, kde byla součástí dvou místních expozic.

Významné exponáty z putovní výstavy byly odkoupeny ČGS pro účely popularizace geologických věd v budoucnu. Deset tématických plakátů MRPZ slouží jako stálý soubor informací o geovědách pro základní a střední školy a pro veřejnost. Z výstavy byly odvozeny učební pracovní listy pro ZŠ.

Výtvarná soutěž „Gaia, můj kousek Země“ pořádaná ČGS pokračovala 4. ročníkem a vyhlášení výsledků se stalo významnou ceremonií na půdě MŽP.

Týden vědy a techniky tradičně pořádaný AV ČR byl v r. 2010 zaměřen na téma „Rozmanitost světa a života v něm“, což dalo velký prostor pro prezentaci geologických věd. Samostatnými přednáškami pro veřejnost s on-line webovým přenosem a následnými rozhlasovými relacemi se prezentovaly Geofyzikální a Geologický ústav AVČR, ve druhém případě přímo na popud sekretáře ČNGK. Oba ústavy také nabídky veřejnosti atraktivní program v rámci Dnů otevřených dveří Týdne vědy a techniky, mj. terénní exkurze pro předem objednané školy a kolektivy nebo interaktivní hru v „Geoparku Spořilov“.

Dodatečně se podařilo realizovat některé akce plánované pro MRPZ, avšak z různých důvodů odložené managementem spolupracujících institucí. Zejména došlo k vytyčení geologického naučného okruhu v Botanické zahradě v Praze – Troji a k rozpracování informačních tabulí a letáků (R. Mikuláš). Slavností otevření tohoto okruhu je plánováno na jaro 2011.

Prostřednictvím trvale udržovaných kontaktů s médii (činností Rady pro popularizaci vědy AVČR i jinak) se daří publikovat geologické zajímavosti v tištěných i elektronických médiích.

Koncepce geoparků (GP)

Koncepce geoparků se dostává do širšího povědomí v cenných krajinářských a přírodních oblastech ČR jako nástroj pro zvýšení kvality nabízených informací a služeb v návaznosti na geologické dědictví a tradice. Během posledních let se stabilizovala Rada národních geoparků a připravuje dvakrát do roka výjezdní pracovní zasedání v oblastech inspirovaných koncepcí geoparků. Pozitivním vzorem je pro regiony geopark Český Ráj, který obhájil na další období statut evropského geoparku UNESCO.

Na úroveň národního geoparku se díky zdatnému managementu dostal progresivně vedený GP „Egeria“, tj. karlovarská část proponovaného mezinárodního příhraničního Česko-bavorského geoparku“. V roce 2010 oficiálně požádala druhá česká část Česko-bavorského geoparku GeoLocí o statut národního GP. Nově byl navržen geopark Štrambersko a díky velmi dobré spolupráci mezi místními organizacemi a odbornou podporou má tento návrh velmi dobrou šanci realizaci záměrů geoparku a posléze na přijetí mezi NGP.

Mezi další oblasti, jejichž aspirace na využití koncepce geoparků se již transformovaly do konkrétních návrhů, patří GP Vysočina, GP Kraj blanických rytířů, Železné hory a krkonošská příhraniční zóna.

Mezinárodní projekty IGCP s českou účastí a činnost ČNG pro IGCP

IGCP 575 - The Pennsylvanian terrestrial habitats and biotas in southeastern Europe and northern Asia Minor and their relation to tectonics and climate

Project Leaders: C. J. Cleal (UK), S. Opluštil (Czech Republic), I. van Waveren (Netherlands), M. E. Popa (Romania), B. A. Thomas (UK)

Zástupci z ČR: S. Opluštil (oplustil@natur.cuni.cz)

IGCP 580 - Application of magnetic susceptibility as a paleoclimatic proxy on Paleozoic sedimentary rocks and characterization of the magnetic signal

Vedení: A-C. da Silva, M.T. Whalen, J. Hladil (Czech Republic), D. Chen, S. Spassov, F. Boulvain.

Zástupci z ČR: J. Hladil (hladil@gli.cas.cz), L. Koptíková (koptikova@gli.cas.cz).

IGCP 555 – Rapid Environmental/Climate Change in the Cretaceous Greenhouse World: Ocean-Land Interaction

Vedení: Chengshan Wang (China), Robert Scott (USA), Hugh Jenkyns (UK), Michael Wagreich (USA), William Hay (Austria), Zakharov Y.D. (Russia)

Zástupce z ČR: P. Skupien (petr.skupien@vsb.cz)

IGCP 540 - Gold and flincks

Vedení: Paolo S. Garofalo (Italy), John R. Ridley (USA), Vsevolod Prokofev (Russia)

Zástupce z ČR: J. Zachariáš (zachar@natur.cuni.cz)

IGCP 510 - A-type granites and related rocks through time

Vedení: Roberto Dall'Agnol (Brazil), Carol D. Frost (USA), O. Tapani

Rämö (Finland)

Zástupce z ČR: M. René (rene@irms.cas.cz)

Českému národnímu výboru pro IGCP se podařilo shromáždit od sponzorů 170 000,- Kč. Tyto prostředky byly využity pro grantovou soutěž ČNG pro IGCP (<http://www.gli.cas.cz/igcp/>).

Další mezinárodní projekty

ČGS úspěšně zakončila tříletý project OneGeology vedený BGS. ČGS a MU v Brně pokračuje v projektu antarktického výzkumu, probíhaly projekty rozvojové pomoci v Kostarice, Mongolsku, Iránu a v Peru. Nový projekt zaměřený na sociální a environmentální dopady starých důlních zátěží v zemích střední Evropy a Afriky byl spuštěn v rámci projektu GEOSS.

Organizační kroky

V případě vyhlášení dalšího kola grantové soutěže MŠMT na podporu neziskových organizací (INGO) bude ČNGK žádat o grant na základní činnost, režii komitétu a jednání IUGS vč. kongresů, na vydání propagačních materiálů komitétu a další související akce (organizace semináře, vedení a rozvoj webové stránky ap.). ČNGK by mohl více využívat vazby na Českou komisi UNESCO, jejíž záštita pomáhá při propagaci akcí geovědní komunity.

za ČNGK

V Praze 10. ledna 2011

Mgr. Veronika Štědrá Ph.D., předsedkyně ČNGK

RNDr. Radek Mikuláš, CSc, tajemník ČNGK

Mgr. Veronika Štědrá, Ph.D.,

Předsedkyně

Česká geologická služba

Klárov 3, 118 21 Praha 1,

veronika.stedra@geology.cz

RNDr. Radek Mikuláš, CSc.

Tajemník

Geologický ústav AV ČR, v.v.i.,

Rozvojová 269, 165 00 Praha 6 - Lysolaje

mikulas@gli.cas.cz

